

het verhaal van het schrift .

Waar moeten we ons onderzoek naar het begin van het schrift beginnen? Misschien met geheugensteuntjes zoals de kerfstok, gekerfd in de aanwezigheid van een boodschapper, aan wie de betekenis van elke kerf werd uitgelegd, of misschien een Peruaanse Quipu? Deze laatste bestond uit een koord waaraan andere koorden hingen, die dikwijls verschillend gekleurd en altijd van knopen voorzien waren. Oorspronkelijk duiden deze laatste getallen aan en de kleur duidde het onderwerp aan. Later ontwikkelde dit systeem zich tot een middel om historische gebeurtenissen vast te leggen, hoewel het altijd een gebrekking hulpmiddel voor het geheugen bleef en uitleg nodig had.

De vroegste vorm van schrift werd gevonden in de tempels van Mesopotamië (het zuidelijke deel van Babylon) waar een schrijfstift van riet eenvoudig in de natte klei gedrukt werd. Het tablet werd daarna in de zon gebakken.

In de meeste gevallen legden deze spijkerschrift tabletten eenvoudig de dingen vast die met de exploitatie van de tempels te doen hadden net als bij een magazijn. Sommigen bevatte loonlijsten, anderen legden transacties vast.

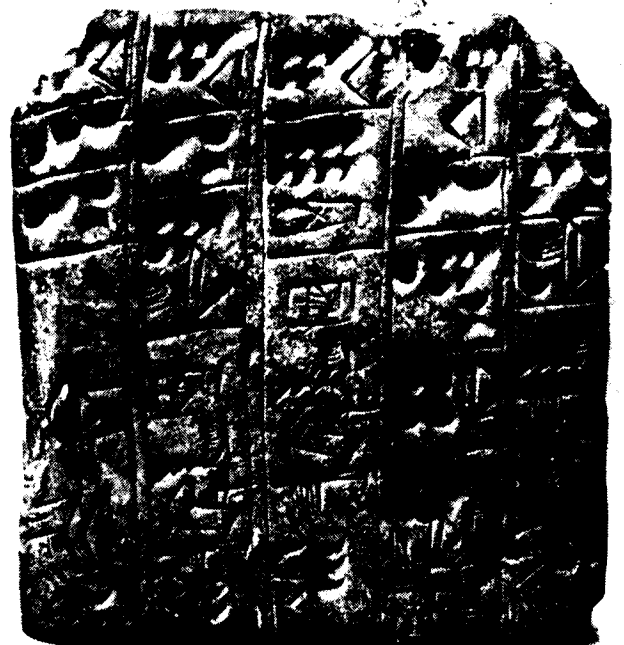
Oorspronkelijk nam het schrift de vorm aan van pictogrammen (beeldtekens).

Een beeldteken stelde een voorwerp voor. Daarna kwamen de ideogrammen die ideeën tot uitdrukking brachten. Bijvoorbeeld het beeldteken voor "zon" kon nu ook "dag" betekenen of "wit". Bij de komst van de fonogrammen (klanktekens), werden geen woorden maar klanken van woorden uitgebeeld. Dit maakte de syllabische (lettergreep) vorm van schrift mogelijk, die zich nooit wijd verspreid heeft en uiteindelijk de alfabetische vorm.

Het staat vrijwel vast dat de Egyptenaren, hoewel zij hun eigen vorm van kunst en architectuur ontwikkelden, het schrift van Mesopotamië leenden. Zij hebben het echter niet op een slaafse manier gekopieërd omdat zij Egyptische dingen uitbeelden.

De Mesopotamiërs negen alreeds zeer vroeg tot de abstracte ideogrammen, terwijl de liefde die de Egyptenaren door beeldtekens hadden en het feit dat hun vroege schrift meer gebruikt werd voor gedenkteken-kunst dan voor administratieve doeleinden, verzekerden het langdurige gebruik van het hiëroglifische beeldteken, dat zelfs tot in de tijd van de Romeinse keizers gebruikt werd. Natuurlijk hadden zij ten tijde van de eerste en tweede dynastie eveneens een lopend schrift ontwikkeld.

Hoewel pictogrammen en ideogrammen in gebruik waren, was het toch niet mogelijk om zinnen te maken, omdat de grammatische verbanden alleen met fonogrammen konden worden aangegeven. Bijwoorden, voorzets-

Deze tablet toont hoe de schrijfstift in de natte klei gedrukt werd.

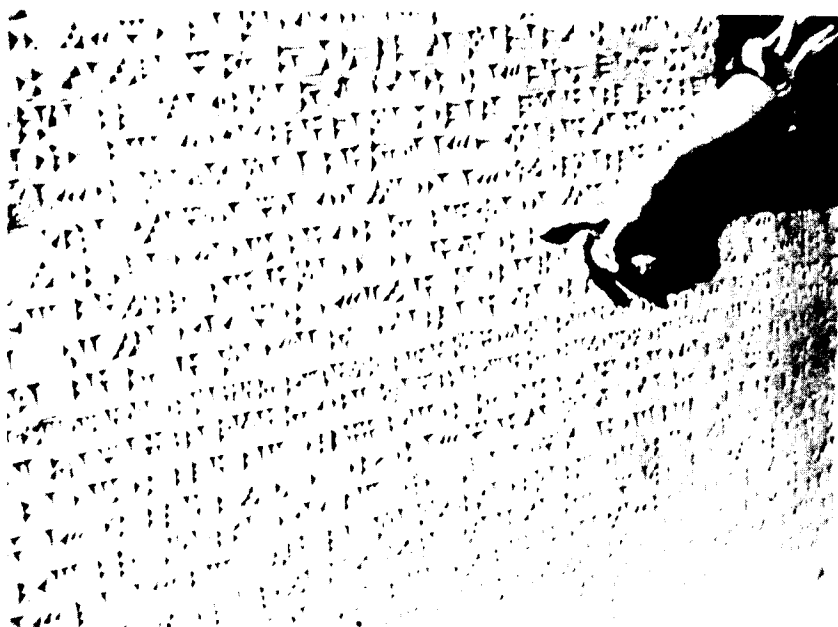
sels en eigen namen behoorden tot de mogelijkheden en het scheen logisch dat spoedig een alfabet tot stand zou komen. Het interessante is dat het ongeveer 2000 jaar zou duren om tot ontwikkeling te komen. De vroegste vormen van het Mesopotamische beeldschrift dateert ongeveer 3500 voor Christus, terwijl het vroegste alfabetische schrift in de omgeving van 1500 voor Christus ligt.

In 1929 werden te Ras Shamra in Syrië tabletten ontdekt, die een onbekend spijkschrift bevatten. Bij nader onderzoek bleek het een alfabetisch schrift te zijn en men kon het spoedig ontcijferen. Ook de stad Byblos stond haar alfabetschatten af en het leek er op dat de gehele Phoenische kust tot aan Tyrus toe al heel vroeg een alfabet gebruikten van 22 letters. Hoe komt het nu dat de ontdekking van het alfabet in Phoenicië plaats vond en niet in Egypte of Babylonië?

De handelslieden van Tyrus, Sidon en Byblos (de Phoenische Kuststreek) zagen er voordeel in een eenvoudige vorm van schrift te ontwikkelen om hun zakelijke aangelegenheden vlot af te kunnen doen. Dit was niet zo in Egypte en Mesopotamië, waar de priesterkaste haar bevoorrechte plaats beschermde door het schrift onduidelijk en moeilijk te houden.

De 22 tekens van de Phoeniciërs bestonden allen uit medeklinkers, Klinkers werden niet geschreven. De Phoeniciërs brachten hun alfabet naar Griekenland ergens tussen 1000 en 700 voor Christus. De Grieken lieten sommige medeklinkers weg en

voegden er verschillende nieuwe aan toe. Zij veranderden de oude methode van het "van rechts naar links" schrijven in de manier zoals wij die vandaag kennen. Vanuit Griekenland verplaatste het alfabet zich naar Rome en vandaar naar de Westerse wereld.

Geschreven verslag in het paleis van Sanherib - Ninevé